

Shod za proučevanje vzhodnega bogoslovja v Ljubljani.

Od 12. do 16. julija 1925 se je vršil v Ljubljani veličasten shod za proučevanje vzhodnega bogoslovja. Za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, ki je priredilo ta shod, je bil to v preteklem letu pač najvažnejši dogodek, nekak mejnik v zgodovini njegovega razvoja, začetek novega, poglobljenega dela za uresničenje velikih idej sv. Cirila in Metoda o vesoljnem cerkvenem edinstvu.

Misel za tak shod se je sprožila l. 1924. na Velehradu. Sklenilo se je, prirediti v Ljubljani skromen znanstveni shod, ki naj bi imel namen, med katoličani v Jugoslaviji povzdigniti zanimanje in ljubezen do krščanskega Vzhoda. Nepričakovano pa se je shod razvil v velik mednarodni kongres. Apostolsko pismo svetega očeta, veliko število visokih cerkvenih knezov ter odličnih, svetovnoznanih bogoslovnih znanstvenikov, ki so od vseh krajev prispeli na shod, je kongresu tudi na zunaj dalo izreden sijaj.

Navzočih je bilo devet škofov: poleg ljubljanskega in lavanškega škofa so bili navzoči nadškofje dr. L. Prečan (Olomuc), dr. A. Bauer (Zagreb), dr. R. Rodić (Belgrad) in škofje dr. D. Njarađi (Križevci), dr. J. Marušić (Senj), Przewdziecki (Siedlce na Poljskem) ter apostolski administrator za poljsko Šlezijo (sedaj škof) dr. Avg. Hlond (Katowice). Poleg Slovencev in Hrvatov so bili v večjem številu zastopani Čehi, Poljaki, Srbi in Rusi, pa tudi Francozi in Italijani. Sv. oče je poslal v Ljubljano prelepo apostolsko pismo in tri najboljše profesorje svojega Vzhodnega zavoda, in sicer enega Francoza (ravnatelj M. d'Herbignyja), enega Čeha (p. Spačila) in enega Belgijca (p. Villerja). Vseh udeležencev je bilo nad 400.

Na shodu so bili navzoči v častnem številu tudi zastopniki pravoslavne cerkve in cerkvene znanosti, med njimi dekan in še dva druga profesorja belgrajske bogoslovne fakultete ter

en ruski duhovnik. Ti so bili vsi zavzeti nad ljubeznijo do njih in nad iskrenim teženjem udeležencev po boljšem poznavanju krščanskega Vzhoda. Vladalo je najlepše medsebojno zaupanje; prvi dan se je slovesno poudarilo, da shod ni prireditelj za propagando, temveč za proučevanje Vzhoda, za umevanje vzhodnega krščanstva. Z velikim odobravanjem vseh udeležencev so bile sprejete besede, ki jih je pri nedeljski akademiji v čast sv. Cirilu in Metodu izrekel predsednik pripravljalnega odbora dr. F. Grivec: »Mi propagiramo samo krščansko ljubezen, a ljubezen nasproti Vzhodu bo toliko večja, kolikor bolj ga bomo poznali.«

Kongres se je pričel v nedeljo (12. julija) s slovesno pontifikalno sv. mašo po obredu sv. Janeza Zlatousta. Pred sv. mašo je nagovoril vernike, ki so napolnili cerkev sv. Nikolaja do zadnjega kotička, mariborski stolni dekan dr. J. Tomazič.

Slovesno sv. mašo po vzhodnem obredu je ob obilni asistenci opravil križevški škof dr. Njaradi. Sodeloval je pevski zbor »Ljubljane«. Častljiva lepota obredov, svečana vzhodna liturgična oblačila, zlasti pa dovršeno izvajanje v srce segajočih vzhodnih cerkvenih pesmi v staroslovenskem jeziku je vse navzoče očarala in zbudila v njih neko svečano razpoloženje, ki je vladalo vse dni kongresa.

Po sv. maši je v veliki dvorani škofijske palače slovesno otvoril ljubljanski škof dr. A. Jeglič kongres. Po njegovem uvodnem govoru, v katerem je lepo označil pomen kongresa, se je prečitalo sledeče pismo sv. očeta:

Častitemu bratu

Antonu Bonaventuri, škofu ljubljanskemu

v Ljubljani.

Pij XI.

Častiti brat,

pozdrav in apostolski blagoslov.

Prav drago Nam je bilo nedavno obvestilo Našega ljubljenege sina kardinala Ivana Tacci, ki načeluje svetemu zboru za vzhodne zadeve, da se bo te dni v Tvoji prestolici vršilo zborovanje, ki se bodo na njem sešli možje izvrstno izobraženi v vzhodnih študijah, kakor je bilo kaj koristno sklenjeno lani na velehradskem zborovanju, ki smo ga mi pohvalili. Gotovo je obžalovati, da je malo mož, ki bi bili vsestransko poučeni o vzhodnih zadevah in da so raztreseni po vseh pokrajinah. Zato je nad vse koristno, da se večkrat (to je vsaj vsako leto

enkrat) snidejo, ne le, da čim globlje in obširno razpravljajo o vsem, kar zadeva vesoljno cerkveno edinost, ampak da se tudi čim uspešneje razširi pravo znanstveno poznavanje in posvetovanje. Zato se veselimo, da se bodo tega prvega zborovanja o vzhodnem bogoslovju udeležili profesorji Našega rimskega Vzhodnega zavoda z drugimi izkušenimi možmi, da bodo zborovalcem podali najvažnejša poglavja vzhodnega bogoslovja in da bodo vzbudili nove obdelovalce te vede, ker smo pre-

Škofje na vzhodnem kongresu v Ljubljani.

- I. 1. Jeglič, 2. Bauer (Zagreb), 3. Prečan (Olomouc), 4. Rodić (Belgrad),
5. Karlin.
II. 1. Kanonik Chodniewicz (Petrograd), 2. Marušić (Senj), 3. Przezdziecki (Siedlce), 4. Njaradi, 5. Hlond (Katovice), 6. kanonik Okolo-Kulak (Petrograd).

pričani, da bo iz pravega spoznanja stvari vzkliklo v ljudeh pravično umevanje in odkritosrčna blagohotnost, ki bo v zvezi s Kristusovo ljubeznijo verški spravi in edinosti z božjo pomočjo silno koristila. Ne nehaj torej, častiti brat, tako koristno stvar krepko podpirati, v zvezi z onimi, ki so Ti pomočniki pri delu, predvsem z jako spretnim doktorjem Frančiškom Grivcem, ki si je v teh študijah pridobil lepih zaslug. Mi pa prosimo iskreno po priprošnjikih sv. Cirilu in Metodu, apo-

stolih vaših pokrajin, za vas modrosti Sv. Duha. V zagotovilo božjih darov in Naše ljubezni Vam bodi apostolski blagoslov, ki ga v ljubezni Gospodovi podeljujem Tebi, častiti brat, in vsem, ki se bodo zborovanja udeležili.

Dano v Rimu pri Sv. Petru, dne 29. junija 1925, v četrtem letu Našega vladanja.

Pij Papež XI., m. p.

Popoldne se je vršila v stolnici ljudska pobožnost za cerkveno edinstvo. Najprej je govoril prior p. Valerijan Učak o nesreči, ki je zadela vse kristjane z razkolom ter o delu za cerkveno edinstvo. Govornik je poudaril veliko važnost Apostolstva sv. Cirila in Metoda za apostolsko delo cerkvenega zedinjenja. Apostolstvo smo dolžni podpirati kot katoličani, kot Slovani in kot narod, v katerem je globoko ukoreninjeno češčenje Marijino. Kot Slovani imamo mnogo več sposobnosti, da delamo za cerkveno edinstvo, kakor drugi narodi. Ker je delo za zedinjenje tudi naša Marijanska dolžnost, se zahteva posebno od kongregacij več smisla in požrtvovalnosti za apostolsko delo.

Nato so se vršile slovesne pete litanije in molitve za cerkveno zedinjenje. Navzoči tuji gostje niso mogli dovolj prehvaliti, kako lepo poje naše ljudstvo.

Cerkvena pobožnost je bila uvod k akademiji v proslavo sv. Cirila in Metoda, ki se je nato vršila v veliki dvorani Uniona. Dvorana je bila slavnostno okrašena; v ozadju na odru je bila slika sv. Cirila in Metoda, ki jo je narisal za to priliko ruski umetnik (begunec). Slavnostni govor je imel p. dr. G v i d o R a n t o sv. Cirilu in Metodu. Prof. dr. G r i v e c je govoril o ruskem pesniku Vladimiru Solovjevu v spomin 25letnice njegove smrti, ruski akademik K u r a t o v pa je prednašal dve pesmi Vl. Solovjeva. Vmes so se vrstili pozdravi zastopnikov oblasti in navzočih dostojanstvenikov ter drugih gostov. Globok vtis je napravil pozdrav kanonika C h o d n i e w i c z a, ki je bil l. 1923. s škofofom Cieplakom in drugimi katoliškimi duhovniki od boljševikov obsojen, in sicer na desetletno ječo; dve leti je bil zaprt v isti celici skupno z Leonidom Fjodorovom, l. 1925. pa izmenjan za ruske komuniste, zaprte na Poljskem. Pretresljiv je bil pozdrav ruskega protojereja S l u c k e g a, ki je s povzdignjenim glasom takole govoril:

»Odrešenik sveta je rekel, da je On tam, kjer sta dva ali trije zbrani v njegovem imenu. Kristus in velika zadeva njegove ljubezni nas je tukaj zbrala in zedinila. V Rusiji prega-

njajo Kristusa, z železom in ognjem ubijajo sveto ljubezen in pravico. Kristusa so znova razpeli na križ in v ta križ križane božje Resnice in ljubezni se vedno bolj in bolj upirajo pogledi vsega krščanskega sveta, ki vidi, kako razpete roke trpeče Rusije in pogledi gladnih otrok in mater kličejo ves svet k junaškemu delu za Kristusa. Prišla je strašna ura, ko morajo vse krščanske cerkve pozabiti zgodovinske razdore in složno v bratski ljubezni nastopiti v obrambo Boga, miru, pravice, ljubezni, omike; v obrambo vseh duhovnih vrednot človeštva.

Predsedstvo in predavatelji vzhodnega kongresa v Ljubljani.
Sede: 1. Salaville (Carigrad), 2. P. de Meester, 3. M. d'Herbigny,
4. Njaradi, 5. Jeglič, 6. Gjulov, 7. Janin (Carigrad).

Vsemu svetu in vsem cerkvam grozi sodobni sovražnik popačene kulture. V strašnih letih, ko tako silno buče viharji in vetrovi brezbožnosti in nizkega materializma, mora z vseh cerkva vsega sveta zadoneti odrešilni glas zvonov, da bi se prebudila človeška vest. Naj v srcih vseh vstane Bog in naj se razkrope njegovi sovražniki!»

Isto slavnostno razpoloženje kot pri popoldanski akademiji je vladalo tudi zvečer v Ljudskem domu pri skioptičnem predavanju prof. dr. Sn o j a o življenju in delovanju sv. Cirila in Metoda.

Naslednje tri dni so bila dopoldne znanstvena predavanja v latinskem jeziku, popoldne pa poučna predavanja za širše občinstvo v slovenskem in hrvatskem jeziku. Govorili so v ponedeljek (13. jul.) dopoldne o edinosti sv. cerkve B. Spačil, M. d'Herbigny (oba iz Rima) in dr. Grivec, popoldne št. Sakač in dr. Grivec o znanstveni podlagi cerkvenega edinstva ter prof. dr. Debevec o verskih idejah v srbski poeziji. — V torek (14. jul.) dopoldne o obredih in o cerkvenem življenju v vzhodni cerkvi P. R. Janin (asumpcionista iz Carigrada), prof. dr. J. Kalaj (iz Zagreba), P. S. Salaville (asumpcionista iz Carigrada) ter msgr. Margotti (član kongregacije za vzhodno cerkev iz Rima), popoldne škof dr. Njardi o Evharistiji in cerkveni edinosti ter prof. P. Rogošić (iz Zaostroga v Dalmaciji) o današnjem stanju vzhodne cerkve. — V sredo (15. jul.) dopoldne o vzhodnem meništvu P. Viller (profesor Vzhodnega zavoda v Rimu), P. de Meester (prof. v grškem kolegiju v Rimu) in P. Višošević (ravnatelj grško-katol. semenišča v Zagrebu). Popoldne dr. Snoj, dr. Oberški (Zagreb), msgr. Kozák (Kroměříž) in Fr. Pechuška (Praga) o delovanju in organizaciji Apostolstva sv. Cirila in Metoda na Slovenskem, Hrvatskem, Moravskem in Češkem.

Vse tri dni so bile zvečer v stolnici cerkvene pobožnosti z molitvami za cerkveno edinost. Zlasti je bilo ganljivo v torek zvečer, ko je domače vero ljudstvo napolnilo stolnico in pred Najsvetejšim molilo uro molitve za cerkveno edinost. Istega dne zvečer je v Ljudskem domu pred mnogobrojnim zbranim občinstvom dr. Grivec predaval o »Sveti Rusiji« in pojasnjeval skioptične slike iz ruskega verskega življenja.

Kongres se je zaključil v sredo zvečer v stolnici sv. Nikolaja z govorom ljubljanskega škofa dr. Jegliča in s slovesno zahvalno pesmijo.

Naslednji dan, v četrtek (16. jul.), so se še sestali predavatelji in bogoslovni profesorji in se posvetovali, kako naj bi se v bodoče pospeševalo proučevanje krščanskega Vzhoda in kako naj se organizira Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Inozemski časopisi so jako pohvalno poročali o kongresu. Slovenski katoličani so se s tem proslavili pred vsem svetom.

Kongres je skupno priredilo slovensko in hrvatsko Apostolstvo sv. Cirila in Metoda; vneto so sodelovali Čehi, Rusi in Poljaki, pridružili so se Francozi, Belgijci, Rusi in Srbi. Zato je bil kongres izraz vzajemnosti slovanskih katoličanov in živ dokaz, da smo Slovenci res poklicani, naj z bratskimi slovanskimi katoličani stopimo na čelo velikega mednarodnega delovanja in izvršujemo po božji Previdnosti nam odločeno poslanstvo v okviru vesoljne cerkve. To pričakuje od nas katoliška cerkev, to hoče Bog!

A. M. Slomšek in vesoljna edinost.

Škof Anton Martin Slomšek je z lučjo velikih del že v svojem življenju svetil preko ozkih domačih mej. Še bolj visoko na svečnik bi se morala postaviti luč njegovih del sedaj, ko je še bolj očitno, da je s svojim prav po Slomškovo preprostim delom izvrševal važno poslanstvo v okviru vesoljne cerkve v korist vsem krščanskim narodom.

Pripravljajo se koraki, da se Slomšek kot blažen in naposled kot svetnik povzdigne na oltarje naših cerkvâ. Slomšek je bil škof. Pri tako velikem škofu se pač upravičeno pričakuje, da je imel veliko ljubezen do vesoljne cerkve in da je svoje narodno delovanje za prezirani domači rod ožaril z verskim sijem in ga postavil v službo Kristusove cerkve, ki ne sme poznati razlike med narodi. V tem slučaju smemo pričakovati, da bo naša želja našla ugoden odmev v središču katoliške cerkve in da bo v žarišču vesoljnega krščanstva odsevala tudi Slomškova luč.

Božja previdnost v vseh važnih dobah obuja može, ki imajo zvišeno nalogo, da cerkvi pomagajo vršiti sveto poslanstvo z ozirom na razmere in potrebe dotične dobe. Ako bi mogli dokazati, da je škof Slomšek po božjem navdihu kot orodje božje Previdnosti izvrševal tako važno poslanstvo v slavo neveste Kristusove, potem bi bilo to morebiti celo odločilno na sveti tehtnici Slomškovih dobrih del. In res se da to dokazati vsaj z veliko verjetnostjo.

Franc Kosar, najboljši Slomškov životopisec, ob koncu životopisa (izdan v Mariboru 1863) opisuje Slomškovo zasluge za vesoljno cerkev. Na prvem mestu omenja ustanovitev Bratovščine sv. Cirila in Metoda, na drugem mestu vizitacijo avstrijskih samostanov in nazadnje rimsko romanje. Očitno je, da druga in tretja zasluga nima trajnega pomena. Večje pozornosti je vredna prva zasluga. Ime te zasluge je skromno in preprosto, kakor je bil skromen in preprost Slomšek sam. Toda mi vemo, da je preprostost pečat velikih in svetih del. Poglejmo v zgodovino!

Okoli leta 1848. je zopet oživel tisočletno vprašanje cerkvenega zedinjenja. V Parizu so odlični ruski katoličani širili zanimanje za krščanski Vzhod. V Rimu je to zanimanje budil Vincencij Palotti s slovesnimi vzhodnimi liturgijami v osmini sv. Treh Kraljev. Papež Pij IX. je l. 1848. z okrožnico »In suprema« vzhodne kristjane povabil k vesoljni cerkveni edi-

nosti. V Parizu, Bruslju in Rimu so se pojavljali poskusi, ustanoviti v ta namen posebne pobožne družbe. A noben poskus se ni posrečil. Te ustanove so bile večinoma omejene na tako majhen krog, da niso mogle trajno živeti.

Leta 1851. je na smrt bolni škof Slomšek svojim duhovnikom, zbranim pri duhovnih vajah v Brežicah, predložil ustanovitev Bratovščine sv. Cirila in Metoda za zedinjenje ločenih vzhodnih kristjanov, posebno Slovanov. Nepričakovani predlog je bil sprejet z nepričakovanim navdušenjem. Naslednje leto je dobila bratovščina najvišjo odobritev v Rimu in se je pričela širiti med ljudstvom. Uspeh je bil čudovit. Skromno gorčično zrno božjega kraljestva je naglo zrastle v veliko drevo, h kateremu so prileteli ne samo Slovenci, marveč tudi tuji narodi. Bratovščina se je širila med Slovani, posebno med Čehi in Slovaki, a tudi med Nemci v Avstriji in je segala celo v Nemčijo. V desetih letih izkazuje bratovska matica že okoli 70.000 udov.

Škof Slomšek je bratovščino negoval z zares očetovsko skrbnostjo. Vsako leto je v »Zgodnji Danici« objavil letno poročilo v obliki pristrčnega pisma in pozdrava, vabil je k pristopu, poučeval in navduševal; podpisoval se je kot brat, kot »prijatelj in brat v Kristusu«. V teh pismih se razodeva očetovska skrbnost in materinska nežnost, po kateri se je odlikoval tudi veliki apostol Pavel. To niso učene razprave, marveč preproste in tople Slomškove besede. Slomšek tega vprašanja ni mogel globoko znanstveno proučevati, a z evangeljsko preprostim in obenem bistrim očesom je videl marsikaj, kar je skrito učenjaškim očalom; za uspešno agitacijo je zastavil vse bogastvo svojega globokega verskega življenja in notranjega doživljanja. To je Slomškova luč, ki sveti, in ogenj, ki vžiga.

Prenovljena Slomškova bratovščina je pod zastavo Apostolstva zopet dobila prvenstvo v okviru katoliške cerkve, zopet je zažarela luč, ki sveti daleč v inozemstvo. Zadnja leta je vprav iz inozemstva in iz središča krščanstva dobivalo toliko pobude, da je moglo vztrajati in napredovati.

Zadnje mesece se je veliko govorilo in pisalo o Slomšku. A premalo se je poudarilo delo, s katerim je svetil daleč preko domačih mej in si je pridobil toliko zaslug za vesoljno cerkev. A vendar je gotovo, da se je vprav v zadnjih letih očitvidneje pokazalo, kako važno poslanstvo je po božjem navdihu vršil škof Slomšek s svojo skromno bratovščino. Zopet je prišel čas, da Slovenci v duhu Slomškovem in v družbi sorodnih narodov

stopijo na čelo velike mednarodne akcije. Jasno je, da ima to delovanje tudi velik izobraževalni pomen za vzgojo narodne zavesti med našim ljudstvom.

Vzhod se probuja in išče novih potov. Pij XI. z višine apostolskega prestola opozarja, da bije odločilna ura, za katero katoličani še niso zadosti pripravljeni. Očividno je, da so Slovani najbolj sposobni in najprej poklicani, da ob vzhodnih mejah izvršujejo važno poslanstvo v korist vesoljnega krščanstva. Francozi so že izvršili veliko delo na drugem mednarodnem apostolskem polju; Nemci so ono delo podprli in pospešili s praktično in znanstveno organizacijo. Ni se bati, da bi se pri nas prezrlo ono apostolsko delo, pri katerem imajo prvenstvo Francozi in Nemci. Saj zapadni narodi zadosti skrbe, da te misli širijo. Že doslej se je pri nas na onem polju neprimerno več delalo kakor za Vzhod in za Slomškove vodilne misli. Velika je nevarnost, da bomo prezrli to, kar nam je bliže in nam potrebnejše. Lepo urejene cvetoče organizacije je laglje prenašati na naša tla, nego samostojno ustvarjati in pospeševati domačo organizacijo, ki potrebuje bolj samostojnega dela, širšega obzorja, več duševne gibčnosti in vztrajnosti.

Ako je mogel škof Slomšek z majhnimi sredstvi, a z veliko gorečnostjo in z evangelijsko preprosto modrostjo doseči tolike uspehe, da so po njegovi bratovščini Slovenci takrat na tem polju prekosili vse druge katoliške narode, zakaj ne bi mogli sedaj goreče nadaljevati njegovo delo, ko vidimo, da je to delo sedaj še neprimerno bolj važno kakor v Slomškovi dobi in da smo še vedno prav mi posebno poklicani in usposobljeni za to apostolsko poslanstvo.

Obrišimo prah z bleščečega bisera v kroni Slomškovih zaslug. Vrnimo se k Slomšku. Še je čas, da po njegovem zgledu stopimo na čelo velike mednarodne akcije in v zvezi z najboljšimi zapadnimi možmi izvršujemo poslanstvo, za katero nas je usposobila in poklicala božja Previdnost. Ne bojmo se! Slomšek nam je pokazal pot. Njegov zgled naj nam sveti, da bo mogel še bolj kakor nekdanj svetiti tudi drugim narodom.

Ako hočemo, da bodo na merodajnem mestu priznali izredno krepostnost Slomškovega življenja in odlično zaslužnost njegovega apostolskega dela "za vesoljno cerkev, moramo njegovo bratovščino dvigniti na tako višino, da se ji bo poznal pečat velikega in svetega škofa.

Prisega in žrtev.

1. V začetku 19. stoletja je v Rusiji nastalo katoliško gibanje. Veliko odličnih mož in žena se je zedinilo s katoliško cerkvijo.

Leta 1810. je petnajstletni kneginji Elizabeti Galicin njena mati razodela skrivnost, da je že deset let katoličanka. Mlada kneginja se je bridko razjokala; cele noči je prejkala, ker je bila prepričana, da je korak njene matere velik greh, saj državna postava strogo prepoveduje prestop v katoličanstvo. Bala se je, da bi mati še njo odvrnila od pravoslavne vere. Zato je vsak dan pri jutranji in pri večerni molitvi ponavljala prisego, da se nikoli ne bo izneverila svoji veri. Obenem se je v nji zbudilo sovraštvo proti katoliški cerkvi in posebno proti jezuitom. Čez nekoliko časa ji je v cerkvi pri službi božji rekel neki notranji glas, da je sovraštvo greh. Razjokala se je in odslej je pričela moliti za jezuite. Prisego pa je še ponavljala. Obenem je veliko molila in hrepenela po krščanski popolnosti. Po štirih letih je spoznala, da je bila prisega-nepremišljena. Leta 1815. se je zedinila s katoliško cerkvijo, postala je redovnica. Umrla je leta 1843. v severni Ameriki, ko je tam kot generalna vizitatorica nadzorovala samostane Presvetega Srca (Sacré Coeur).

2. Grof Gregorij Šuvalov se je leta 1843. zedinil s katoliško cerkvijo. Leta 1856. je v Italiji vstopil v red barnabitov. Leta 1857. je bil posvečen v duhovnika. Istega leta je v avdienci pri papežu Piju IX. izrekel obljubo, da daruje svoje življenje za zedinjenje Rusije s katoliško cerkvijo. To obljubo je ponavljal vsak dan trikrat pri obisku sv. Rešnjega Telesa. Na Francoskem je organiziral zvezo molitve in obhajil za Rusijo. Leta 1859. je umrl brez posebne bolezni. Njegovi znanci so bili prepričani, da je umrl kot žrtev svoje obljube.

Na Francoskem so se zadnja leta mnoge pobožne duše zavezale z obljubo, da svoje življenje darujejo Bogu za zedinjenje. Vsak dan ponavljajo obljubo: »Gospod, vzemi nam življenje, a vrni nam naše vzhodne brate«.

Take žrtve ne bodo zastoj.

Čim bliže Kristusu, tem bliže cerkveni edinosti.

I. Katoličani.

Jezus Kristus je svojim apostolom obljubil: »Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mt 28, 20). Ostal je z apostoli in z njih nasledniki ne samo kot zgodovinski spomin, ne samo s svojo nadnaravno pomočjo in milostjo, marveč še mnogo bolj popolno in resnično. Kristus še živi in deluje na zemlji v svoji ustanovi, v svojem kraljestvu, v cerkvi. Cerkev je nekako nadaljevanje Kristusovega učlovečenja, skrivnostno telo Kristusovo, Kristus. Kdor veruje v Kristusa, mora verovati tudi v cerkev, kdor ljubi Kristusa, mora ljubiti tudi cerkev, nevesto Kristusovo. In to se zares uresničuje. Posebno v novejšem času se vedno bolj očitno kaže, da povrnitev h Kristusu pomeni tudi vrnitev k cerkvi. Verni kristjani se vedno tesneje zbirajo okoli Kristusove cerkve. Cerkev se tako rekoč zbuja v dušah vernikov. Z druge strani pa tudi misel cerkvenega zedinjenja ločenih kristjanov pospešuje pravilno umevanje Kristusove cerkve in Kristusa samega, opozarja na Kristusovo ljubezen do človeštva in na njegovo zapoved ljubezni in edinosti med kristjani, med narodi in stanovi. Zakrament svetega Rešnjega Telesa, v katerem se najtesneje združujemo v ude Kristusove in otroke božje, je obenem zakrament cerkvene edinosti, ki najbolj pospešuje edinost med katoličani samimi in jim daje razumevanje in moč za delo cerkvenega zedinjenja ločenih bratov.

Zato je delovanje za vesoljno cerkveno edinost v živi zvezi z delovanjem za versko prerojenje; oboje delovanje se medsebojno podpira in poživlja. Posebno v naših razmerah si enega brez drugega ne moremo misliti; a tudi med drugimi katoliškimi narodi se vedno bolj kaže, kako živo je zvezano delo za prenovitev verskega življenja in delo za zedinjenje ločenih bratov. To nam kaže zgled papežev, kardinala Merciera, škofa Slomška i. dr., ki so po svetem življenju združeni s Kristusom delali za duhovno prerojenje katoličanov in za zedinjenje ločenih bratov. "

Svetovna vojna je pokazala, kako nestalno je vse na svetu, kako se podirajo razne človeške ustanove, države in prestoli. Razdrti, razdvojeni in razbiti svet obrača tem večjo pozornost na Kristusa in cerkev; od tu pričakuje vodstva in

rešitve. Sovraštvo med narodi in prepad med stanovi je v nasprotju z zdravo človeško naravo in s krščanskim duhom, pogubno ne samo za duše, marveč tudi za svetno blaginjo. Zato se povsod, posebno med katoličani, najbolj pa med katoliško mladino zbuja globlje krščansko gibanje: 1. za prerójenje v Kristusu, 2. za spravo med stanovi in 3. za sporazum med narodi. Lahko se reče, da se je temu gibanju že pridružila mladina vseh katoliških narodov in da bo to globoko krščansko gibanje gotovo zmagalo med vsemi zavednimi katoličani. Saj je to gibanje uravnavno strogo po navodilih in opominih svete cerkve, ki po svojih vrhovnih poglavarjih katoličane opozarja, da je treba vse prenoviti v Kristusu (geslo Pija X.) in delati za mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem, za spravo med stanovi in za sporazum med narodi (geslo Pija XI.).

Celo brezverski socialisti (in boljševiki) z veliko ognjevitostjo in vztrajnostjo širijo misli stanovske preureditve in mednarodnega sporazuma. Protestantje in anglikanci goreče širijo misel sprave med krščanskimi cerkvami. Te misli se širijo s tako nevzdržno silo, da se jim ne bo mogoče ustavljati. Velika škoda in sramota bi bila za katoličane, ako ne bi imeli prvenstva v delu za zmago teh vodilnih misli, ki so po svojem bistvu vodilne misli krščanske vere. Razumljivo je, zakaj rimski papeži tako vztrajno in odločno priporočajo te misli.

Delo za cerkveno zedinjenje, delo v duhu Apostolstva sv. Cirila in Metoda, delo za ciril-metodijsko idejo pa je v tako živi zvezi s temi vodilnimi mislimi, da je posebno pri nas nemogoče zares globoko katoliško versko gibanje, ako bi zanemarjali Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

1. Prenovitev vsega v Kristusu.

je v tesni zvezi z mislijo, da je cerkev skrivnostno telo Kristusovo in da je treba vse ude svete cerkve tako zvezati s Kristusom, da jih bo oživiljal Kristus, glava svete cerkve; to je prvotna misel onega izreka apostola Pavla o prenovitvi v Kristusu (Ef 1, 10). Sveto Rešnje Telo, zakrament prenovitve in združitve s Kristusom, je obenem zakrament cerkvene ednosti. Vzbuja se želja in gorečnost za zedinjenje vseh ločenih kristjanov, ki imajo še veljavno mašo in Rešnje Telo, da bi se z nami zedinili v eni sveti cerkvi, v enem skrivnostnem telesu Kristusovem. V tem duhu sta delala sv. Ciril in Metod, ki sta se v samostanski samoti in v zatajevanju prerodila v Kristusu

in dosegla toliko svetost, da sta mogla uspešno delati za duhovno prerojenje Slovanov in v največjih težavah ohraniti edinstvo s katoliško cerkvijo.

2. Sprava med stanovi.

Apostol Pavel večkrat ponavlja misel, da ni razlike med stanovi, med gospodi in služabniki, ker smo vsi eno v Kristusu, vsi smo eno skrivnostno telo Kristusovo, kakor vsi sprejemamo isto telo Kristusovo v svetem obhajilu. Sv. Ciril in Metod sta na poseben način pospeševala to enakost, ko sta oznanjala evangelij v slovanskem jeziku in v tem jeziku vršila službo božjo, da bi mogli tudi zaničevani Slovani biti enakopravno deležni vseh dobrot krščanstva. Bila sta zares polna krščanskega demokratičnega duha; moravsko ljudstvo ju je ljubilo, moravski velikaši pa so jima bili prav zaradi tega manj naklonjeni. Tudi sedanje delo za zedinjenje pospešuje to krščansko ljudomilost in ljubezen do vseh zaničevanih in teptanih. Škof Slomšek se je popolnoma žrtvoval za prezirano slovensko ljudstvo in je imel posebno ljubezen do siromakov. Krek je ljubil in povzdigoval kmečki in delavski stan. Mahnič je še kot škof obževal z dijaki kot z enakimi in vedno opozarjal na delavsko vprašanje. A prav ti trije veliki slovenski možje, ki so tako vneto delali za spravo med stanovi, so izmed vseh Slovencev najbolj poudarjali delo za zedinjenje ločenih kristjanov. Zveza obojnega delovanja ni samo slučajna. Nekrščanska prevzetnost, sebičnost in ozkosrčnost pospešuje prepad med stanovi in zaničevanje nižjih slojev, a iste slabosti so vzrok, da nekateri katoličani ne razumejo in ne podpirajo dela za zedinjenje. Kdor pa razume globokost in širino ljubezni Kristusove, v katerega smo bili potopljeni po svetem krstu in po katerem se v obhajilu vsi brez razločka stanov združujemo v eno telo Kristusovo, ta bo spoznal, da smo vsi bratje v Kristusu in svobodni otroci božji; ta bo tudi razumel vso krščansko in katoliško širokost delovanja za vesoljno cerkveno edinstvo.

3. Sporazum med narodi.

Svetovna vojna je razvnela sovraštvo med narodi, celo med katoličani. Proti temu sovraštvu se upira zdrava narava, tako sovraštvo nasprotuje duhu Kristusovemu. Zato se po vsem svetu budi gibanje za spravo med narodi. Med svetovno vojno je sveta cerkev po papežu Benediktu XV. glasno opominjala na naravni zakon in na krščansko zapoved ljubezni

med narodi. Isto nadaljuje sveti oče Pij XI. Ta misel pa obsega tudi željo po zedinjenju ločenih kristjanov, da bi se vsi kristjani zedinili v eni cerkvi; vsi, ki se udeležujejo daritve svete maše in v svetem obhajilu prejemaajo poveličano telo istega Kristusa, naj bi se zedinili v eni cerkvi Kristusovi, v enem skrivnostnem telesu Kristusovem in naj bi bili ena krščanska družina.

Papež Leon XIII., Benedikt XV. in Pij XI. so vedno združevali obojno misel in željo. Voditelji francoskega in nemškega mladinskega gibanja pospešujejo misel sprave med narodi, a obenem se živo zanimajo za krščanski Vzhod. Nekateri pobožni mladi francoski vojaki so med svetovno vojno na bojišču Bogu darovali življenje za spravo med narodi. Žrtev življenja za zedinjenje ločenih vzhodnih kristjanov prinašajo Bogu mnoge pobožne duše na Francoskem. Med francosko in nemško mladino so se mnogi zavezali, da prvo nedeljo v mesecu prejemaajo sveto obhajilo za spravo med narodi. Podobno se med katoličani vseh narodov prejema sveto obhajilo za cerkveno zedinjenje. V Bruslju je dne 22. do 25. septembra 1925 nad 2500 belgijskih katoličanov prejelo v ta namen sveto obhajilo po vzhodnem obredu. Sedanjí sveti oče je ukazal, da se mora na mednarodnih evharističnih kongresih širiti ta misel in da se mora na teh kongresih organizirati vzhodni odsek.

Sveta slovanska apostola, velika apostola krščanske veseljnosti in cerkvene edinosti, sta obenem apostola sprave med krščanskimi narodi. Ko se je razvnel cerkveni razkol, sta ostala zvesta veseljni edinosti; žrtvovala sta se za Slovane, da bi Slovani miroljubno posredovali med Vzhodom in Zapadom ter pospeševali katoliško veseljnost.

Te tri vodilne misli se morajo širiti in vkoreniniti med našim ljudstvom, da bomo vredni krščanskega in katoliškega imena ter deležni oživlajočega duha, ki se zbuja po vsem katoliškem svetu. Tega duha moramo posredovati tudi krščanskemu Vzhodu.

II. Pravoslavni.

Cerkveni razkol je nastal, ko je propadalo versko življenje. Bistroumni ruski pisatelj Vladimir Solovjev trdi, da so Grki zato odpadli od veseljne edinosti, ker so v življenju odpadli od Kristusa. Vselej, kadar se poživlja versko življenje, se poživlja tudi delovanje za cerkveno zedinjenje. Kakor se med katoličani po prenovitvi verskega življenja zbuja želja, molitev in delo za cerkveno edinost, tako tudi med ločenimi kristjani

Mnogi anglikanski protestantje v Ameriki in na Angleškem so se ravno po prizadevanju za globlje versko življenje povrnili h katoliški edinosti. Nekateri anglikanci so hoteli v svoji veri gojiti bogoljubno redovniško življenje, ustanavljali so anglikanske samostane, a celi samostani so se zedinili s katoliško cerkvijo. Med amerikanskimi protestanti (episkopalne cerkve) je protestantski pastor (duhovnik) oče Pavel organiziral molitev za zedinjenje kristjanov v duhu Kristusovem. Čez nekoliko let (l. 1909.) se je obenem z vsemi svojimi organizacijami zedinil s katoliško cerkvijo. Med anglikanci se še sedaj nadaljujejo organizacije, ki molijo za zedinjenje.

Tudi med Rusi opazujemo, da so mnoge pobožne duše gojile željo po zedinjenju vseh, ki še verujejo v Kristusa in pobožno časté Marijo. Mnogi pobožni duhovni voditelji (starcí) v ruskih samostanih so bili spravljivega (pomirljivega) duha nasproti katoličanom. Mnogi pobožni Rusi so iz premišljevanja Kristusovega nauka in iz bogoslužnih knjig sami našli pot k cerkveni edinosti; tako Solovjev, Fjodorov, Zerčaninov, Jemeljanov i. dr.

Zato se moramo veseliti, ko slišimo, da se med ruskim ljudstvom pod boljševiki prenavlja versko življenje, napreduje gorečnost in pobožnost, pogosto obhajilo in pobožno bogoslužje. Prav tako se moramo veseliti, da se med srbskim ljudstvom zbujata verska gorečnost, posebno med »bogomoljci«. Taki pobožni pravoslavni verniki bodo gotovo prej ali slej razumeli vročo Kristusovo molitev: »Da bi bili vsi eno.« Srbski duhovski časopis »Vesnik« je dne 31. januarja 1926 tej misli posvetil uvodni članek in pisal: »Potrebo zblíževanja krščanskih cerkvâ čutijo vsi kristjani. Za uresničenje tega svetega cilja deluje mnogo vnetih pospeševalcev v vseh cerkvah. Navdušenje za zedinjenje ni navadno, človeško. To je nebeški plan; to so znaki neba, ki nas grešne ljudi ravnanajo na pravo pot.« — Med Rusi pa pogosto slišimo misel, da se morajo vsi kristjani zediniti proti brezbožnosti.

Pravoslavna cerkev pri vsaki maši moli za »zedinjenje vseh«. V novejšem času so se pričele med pravoslavnimi širiti tudi posebne molitve v ta namen, podobno kakor med katoličani in anglikanci. Celo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda se je pričelo širiti med pravoslavnimi. Nekateri pravoslavni škofje skušajo po katoliškem zgledu buditi versko življenje med svojimi verniki. Na Češkem in v Rimu študira nekoliko pravoslavnih bogoslovcev v katoliških semeniščih, da bi mogli med pravoslavnimi verniki delati za versko prenovitev v duhu

krščanske edinosti. V srbskem jeziku je sestavljena lepa molitev za zedinjenje v taki obliki, da jo morejo moliti katoličani in pravoslavni.

Po vsem krščanskem svetu veje Duh božji, ki budi želje, molitve in dela za vesoljno cerkveno edinost. Razdejanje svetovne vojne je svet še bolj prepričalo, kako potrebno je delo za edinost v Kristusu in v kako tesni zvezi je delo za prenovitev v Kristusu in za cerkveno edinost. To velja posebno za katoliške Slovane. Škof Slomšek in drugi veliki in pobožni slovenski možje nas opozarjajo, da je to naša posebna naloga, katero nam je odkazala božja Previdnost. Kdor ljubi Kristusa, ljubi tudi cerkev in z njo sodeluje za vesoljno edinost skrivnostnega telesa Kristusovega.

Kardinal Mercier in cerkveno edinstvo.

Delovanje za zedinjenje ločenega krščanskega Vzhoda s katoliško cerkvijo je veliko in sveto. Zato je razumljivo, da ravno veliki in sveti možje s posebno gorečnostjo pospešujejo to delo. Taki veliki možje so rimski papeži Leon XIII., Pij X., Benedikt XV. in Pij XI. Taki veliki in sveti možje so škofje Slomšek, Stojan (Velehrad) in Mercier. Slovenci so pričeli delati priprave, da bi se škof Slomšek proglasil za blaženega, na Moravskem upa ljudstvo, da bo Stojan povzdignjen na oltar, belgijski katoličani pa so že sprožili željo, naj bi se pričele priprave, da se proglasi kardinal Mercier za blaženega.

Rajni kardinal Mercier (umrl 23. januarja 1926) je bil eden najbistroumnejših učenjakov in največjih cerkvenih knezov katoliške cerkve. Njegova velika in sveta osebnost je imela veliko privlačno moč za nekatoličane. Izbrani zastopniki onih angleških protestantov, ki čutijo domotožje po cerkvenem edinstvu, so se po svetovni vojni zaupno obračali na pokojnega kardinala. Še bolj se je kardinal Mercier proslavil z delovanjem za krščanski Vzhod, za Rusijo in za ruske begunce. Ko je Pij XI. v juliju 1922 izdal oklic za pomoč gladujoči Rusiji, se je temu klicu z največjim umevanjem in navdušenjem odzval kardinal Mercier.

Dne 15. avgusta 1922 je izdal posebno pastirsko pismo z naročilom, da se prečita v vseh cerkvah njegove škofije. V tem pismu s toliko toploto izraža sočutje nesrečnemu ruskemu na-

Mednarodna skupina na vzhodnem kongresu

Sede: 1. Mirkovič (Belgrad), 2. Saveri, 3. Dimitrijević (Belgrad), 4. Hlond, 5. Njaradi, 6. Rodić, 7. Jeglič, 8. Przewdziecki, 9. Okolo-Kulak (Petrograd), 10. Štefanović (Belgrad), 11. Balul (Varšava), 12. Sluckij (Rus).

rodu in ruskim beguncem, da ga ruski izgnanci smatrajo za največjega svojega prijatelja in dobrotnika. Katoliško Belgijo je tako navdušil za to delo, da ima Belgija še zdaj prvenstvo na tem polju. S cerkvenimi in drugimi zbirkami je ustanovil nad sto štipendij za ruske visokošolce. Več belgijskih duhovnikov se je popolnoma žrtvovalo delu za ruske begunce. V Belgiji skoraj ni nobenega samostanskega zavoda, v katerem ne bi brezplačno vzdrževali kakega ruskega učenca ali učenke.

Zadnje veliko delo pokojnega kardinala je bil kongres za vzhodno bogoslovje v Bruslju, dne 21. do 25. septembra 1925. Ob sklepu je imel Mercier svoj zadnji večji govor. Iz njega posnemamo nekoliko misli:

»Naš sveti oče Pij XI. oznanja, da je njegova glavna naloga delo za zedinjenje naših bratov v Kristusu, a ločenih od naše cerkve... Kako in kaj naj mi delamo? Prvo, kar je potrebno, je sočutje, simpatija. Sočutje je skrivnost čudovitih uspehov velikega apostola Pavla, to je dar umevati in osvojiti čuvstva bližnjega. Veseliti se z veselimi, jokati z jokajočimi (Rimlj. 12, 15), postati vse vsem, in to s popolno iskrenostjo, z vsemi utripí srca — to je prva in neobhodna stopnja za pridobivanje duš. Sočutje nas zbližuje, zbuja zaupanje in budi željo po prijateljstvu in zedinjenju. To je vir našega neomajanega zaupanja našim materam, ki vedno od dobre strani umevajo vse, kar jim zaupamo, se vesele, kadar se je treba za nas zavzeti in nam odpuščati. Tako materinsko nežnost je imel apostol Pavel... Dragi bratje po svečeništvu, pojdite k ločenim bratom, toda približujte se jim s spoštovanjem, ne vdirajte nasilno v skrivnosti njihove vesti, marveč čakajte, da vam jo prostovoljno odkrijejo; vaše poslanstvo je, obzirno pripravljati duše za milost; milost pa more dati samo Sv. Duh... Zato sveti oče tako vztrajno opozarja, da od nas pričakuje posebna dela za zbližanje, »razsvetljevanja ozračja«, kakor se izražajo naši anglikanski prijatelji, kar se dosega z vzajemnim odstranjevanjem predsodkov in nesporazumljenja.«

»Druga oblika apostolstva je molitev; ta je vsem dostopna ter vodi naravnost in gotovo k uspehu. V soglasju z vzvišenimi nameni našega svetega očeta vabim vse svoje vernike, škofo in vse rojake, da z vsem srcem vzljubijo vso krščansko in katoliško širokost ideje vesoljnega cerkvenega edinstva in da v ta namen žrtvujejo svoje molitve.«

Ob smrti velikega kardinala so žalovali katoličani, anglikanci in Rusi. Vsi večji ruski časopisi so prinašali uvodne in

druge članke v spomin in v zahvalo velikemu dobrotniku. V ruskih pravoslavnih cerkvah so ruski duhovniki maševali za pokojnega kardinala. Ruski metropolit Antonij (v Sremskih Karlovcih), ki ga mnogi Rusi priznavajo za vrhovnega cerkvenega poglavarja ruskih beguncev, je ob smrti velikega kardinala začutil globoko hvaležnost do katoliške cerkve, ki je po kardinalu Mercieru storila toliko dobrega ruskim izgnancem. Z uradnim sožalnim pismom se je obrnil na apostolskega nuncija v Belgradu s prošnjo, naj njegovo sožalje sporoči svetemu očetu in belgijskim katoličanom. Metropolit Antonij je bil doslej znan kot nespravljiv nasprotnik katoliške cerkve, a v tem pismu je tako slavil krščansko ljubezen pokojnega kardinala, da se izpolnjujejo Kristusove besede: »Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj« (Jan. 13, 35).

Ruski pisatelj knez Gregorij Trubeckoj, ki je večkrat govoril s pokojnim kardinalom, piše o njem med drugim: »Vsa preprosta in veličastna zunanost je dihala blago dobroto in svetost. Pri vsej skromnosti in ponižnosti je kardinal vplival daleč preko mej svoje škofije in svojega naroda. V njem je bila posebno globoka zavest vesoljne krščanske vzajemnosti; v njegovem delovanju odseva globoko prepričanje, da more biti svet rešen le po svetosti in usmiljenosti. Ako hočemo z eno besedo označiti skrivnost njegove moči in njegovega pomena, potem moramo priznati: bil je svetnik. Zato nam smrt kardinala Merciera zbuja čuvstvo osirotelosti. V brezbožni puščavi je obmolknil glas pravičnega, ki je budil vest in odkrival lepoto notranjega življenja. Mi pravoslavni begunci smo izgubili velikodušnega prijatelja in priprošnjika.«

O svetosti pokojnega kardinala mnogo lepega pišejo tudi katoliški časopisi. Slavni mož, ki ga je občudoval ves svet, je živel skromno, ponižno in siromašno kakor kak strog redovnik. Vsak dan je pred mašo eno uro premišljeval in pri tem klečal kakor kip. Maševal je tako pobožno in dostojanstveno, da so bili vsi navzoči ganjeni. Spalnica je bila kakor samostanska celica. Železna postelj s slamnico brez žimnice. Odpovedal se je vsemu in zase izbral uboštvo, da bi mogel podpirati sirote in izgnance. Zato si je zagotovil zaklad v nebesih.

Pravoslavni Rusi s hvaležnim spoštovanjem priznavajo njegovo velikodušno ljubezen in njegovo svetost. Katoličani pa upajo, da ga bodo kdaj častili povzdignjenega na oltar.

Vladimir Solovjev.

Lansko leto smo praznovali 25letnico smrti najbistrounejšega ruskega pisatelja Vladimira Solovjeva (rojen 1853, umrl 1900). Sedaj ga ves svet slavi kot enega največjih krščanskih filozofov. Posebno se odlikuje v tem, da je globoko umeval krščanske resnice in odločno zahteval, da se mora vse zasebno in javno življenje uravnati po Kristusovih načelih; neustrašeno je povsod oznanjal Kristusa in njegovo kraljestvo. Ker se je Kristus učlovečil za vse ljudi, zato mora biti krščanstvo vesoljno, za vse narode; cerkveni razkol je velik greh proti Kristusovemu duhu. Učil je, da moramo o nasprotnikih misliti po božje.

Na poti h katoliški edinosti se je posebno priporočal Devici Mariji. Bil je velik častilec Matere božje in njenega Brezmadežnega Spočetja. Častil jo je kot Sedež Modrosti. Ona ga je spremljala in podpirala na poti k resnici. Kot srednico vseh milosti jo je imenoval srce svete cerkve, ker cerkev po njeni usmiljeni ljubezni svojim udom deli milosti za večno življenje in darove Svetega Duha. Častil jo je kot tolažljivo Znamenje božje ljubezni ob koncu sveta in ob strašni sodbi božji.

V novejšem času ni nihče tako globoko dokazoval in opeval misel in potrebo vesoljne cerkvene edinosti.

Letos praznujemo 40letnico njegovega bivanja med Jugoslovani. Ko je namreč leta 1886. že popolnoma spoznal potrebo zedinjenja s katoliško cerkvijo, je iskal zavetja med Jugoslovani; od julija do septembra 1886 je bival v Zagrebu.

Solovjev je bil velik pesnik; nedosegljivo lepo je opeval krščanske verske resnice. Tukaj prinašamo prevod njegove presretnje Marijine pesmi »Znamenje«.

Znamenje.

Le eno, eno v vek! Naj v spečem hramu vstane
v tišini grom in blesk peklà sred mračnih tmin,
naj pada vse — samo en prapor se ne zgane,
samo en ščit se ne zmajè sred ruševin.

K svetišču v mraku groznih sanj smo pribežali,
v dušečem ognju se je ves naš hram kadil,
po tleh srebra razbiti drobcí so ležali,
po strganih preprogah črn se dim valil.

Samo zaveze večne Znamenje nebeško
 med nebom in zemljó kot nekdanj še stoji,
 v nebeškem siju, glej, Devíco Nazareško,
 pod njo še sika zmaj strupeni — brez moči.

Nevaren človek.

Vzhodna in zapadna krščanska cerkev je bila v prvem tisočletju krščanske zgodovine še edina in združena v eno nerazdeljeno krščansko družino. Iz te dobe, ko še ni bilo cerkvene ločitve, so ohranjeni v vzhodni cerkvi prelepi spomini krščanske edinosti; vsi grški cerkveni očetje so skupni očetje katoliške in vzhodne cerkve, skupni so najlepši prazniki, skupno je češčenje Matere božje, skupna je daritev sv. maše, in vzhodne bogoslužne (liturgične) knjige so ohranile jasne priče in sledove nekdanje vesoljne cerkvene edinosti. Mnogi vzhodni kristjani, posebno Rusi, so iz svojih bogoslužnih knjig in iz vzhodnih cerkvenih očetov spoznali resnico in so se brez vsakega tujega vpliva popolnoma samostojno vrnil k vesoljni katoliški edinosti. Tako se je h katoliški cerkveni edinosti vrnil Leonid Fjodorov, sedanji vrhovni poglavar katoliških Rusov vzhodnega obreda, tako se je s katoliško cerkvijo zedinil župnik Potapij Emeljanov (o njem smo poročali v lanskem letnem poročilu str. 17), tako se je pred tridesetimi leti z Rimom zedinil častitljivi ruski župnik Aleksij Zerčaninov.

Aleksij Zerčaninov (rojen l. 1847.) je bil goreč duhovnik ruske škofije Nižnji Novgorod ob Volgi. Bil je župnik, misijonar proti krivovercem in nazadnje dekan. L. 1896. je zaradi bolehnosti stopil v pokoj in živel v samotni hišici sredi brez blizu Volge. Ko se je iz ruskih bogoslužnih knjig do dna utrdil v prepričanju o nekdanji cerkveni edinosti in o resničnosti katoliških verskih nauk, se je povrnil (1896) k vesoljni edinosti. Takrat je ruska država strogo prepovedala, da bi se kak Rus zedinil s katoliško cerkvijo. Zato je Aleksij moral skrivati svoj korak. A gorečnost ga je priganjala, da je sosednim duhovnikom iz bogoslužnih knjig uspešno dokazoval potrebo cerkvene zedinjenja. Trikrat je škofu v Nižnji Novgorod poslal pismo vprašanje, kako more ruska cerkev trditi, da so katoličani krivoverci. Na tretje njegovo vprašanje je prišel l. 1898. odgovor posebne vrste. Obiskali so ga orožniki in ga vklenjenega peljali v samostansko trdnjavo Suzdal in ga zaprli v ječo.

Tam so bili zaprti ruski duhovniki in drugi, ki so se s krivo-
verstvom ali staroverstvom pregrešili proti ruskemu državnemu
pravoslavju.

Ječe so bile strogo zastražene z vojaško stražo. Poveljnik
ječ je bil suzdalski opat (arhimandrit), ki je imel nalogo, da
je jetnike nadzoroval, poučeval in izpreobračal. Posebno se je
trudil, da bi izpreobrnil Aleksija. A ta mu je odgovarjal, naj
vendar prej bere katoliške verske knjige in naj se prepriča, če
katoliški nauk kaj nasprotuje vzhodnemu cerkvenemu nauku,
ki je obsežen v bogoslužnih knjigah, v nauku cerkvenih očetov
in cerkvenih zborov. Opat mu na vse to ni mogel odgovoriti.
Ko je prišel gubernator (pokrajinski glavar) nadzorovat ječe,
mu je opat pokazal Aleksija z besedami: »Ta mož bi rad po-
katoličil vso Rusijo.« Aleksij je odgovoril: »To ni potrebno.
Saj je Rusija že katoliška, saj pri vsaki maši pojemo: Verujem
v eno sveto, katoliško in apostolsko cerkev.« Opat je guber-
natorju rekel: »Temu ne pridete do konca. Pojdimo naprej!«

Aleksij je v ječi prebiral ruske bogoslužne knjige in nadalje
zbiral dokaze za svoje prepričanje. Po enem letu so se vsi
jetniški pazniki prepričali, kako dober, zadovoljen in miren je
Aleksij. Dovolili so mu, da je smel iz ječe na dvorišče; govoriti
je smel z drugimi jetniki in z vojaki (pazniki). Po drugem letu
pa je opat-poveljnik odkril »strašno nevarnost«. Ves prestrašen
je sporočil vrhovni cerkveni oblasti (sinodi) v Petrograd: »Re-
šite me tega Aleksija Zerčaninova; vse jetnike in vojake bo
pridobil za katoliško vero.« Stvar je bila preprosta. Aleksij je
iz cerkvenih knjig dokazoval, da katoliška cerkev ni krivo-
verska in da se je treba z njo zediniti, kakor so bili vzhodni
cerkveni očetje v edinosti z njo. Kam naj pošljejo tako »nevar-
nega« človeka? Če ga pošljejo v Sibirijo, bo tudi tam z uspehom
nadaljeval svoje delo. Naposled so sklenili, da ga pošljejo nazaj
v njegovo hišico sredi brezovih gajev, a zavezati se je moral,
da ne bo širil svojih nauk v okolici.

V ječi in v domači samoti je spisal več knjig pod skupnim
naslovom »Kraljestvo božje na zemlji« (skupno 12, večinoma
drobnih zvezkov; tiskano v Žovkvi in v Krakovu l. 1902.—1904.).

Leta 1905. je bila proglašena verska svoboda. Ruski kato-
ličani vzhodnega obreda so Aleksija Zerčaninova poklicali v
Petrograd, da je tam ustanovil in vodil prvo rusko cerkveno
občino (župnijo) vzhodnega obreda. Častitljivi starček je uspešno
delal v novem dušnem pastirstvu. Doživel je rusko boljševiško
revolucijo. Ko so boljševiki leta 1923. zaprli in obsedili večino
petrogradskih katoliških duhovnikov, so splošno priljubljenemu

starčku še prizanesli. Vsi drugi katoliški vzhodni duhovniki so bili izgnani ali zaprti v ječah. Nekoliko časa je samo še on ostal prost. Toda ob koncu leta 1924. so tudi njega zaprli. Boljševiki namreč prav tako kakor nekdanja carska vlada mislijo, da so katoliški ruski duhovniki vzhodnega obreda najbolj »nevarni«, ker bi mogli največ vplivati na ljudstvo. To je izrekel boljševiški državni pravdnik Krilenko, ko je leta 1923. predlagal strogo kazen za Leonida Fjodorova. To so boljševiki pokazali tudi z dejanjem, ko so Rusijo popolnoma očistili takih duhovnikov.

Tako morajo ruski katoliški duhovniki prenašati mučenitvo za sveto vero. Toda te žrtve ne bodo zastonj. Prišel bo dan, ko se bo Rusija prepričala, da ji katoliški duhovniki vzhodnega obreda niso nevarni, marveč še posebno koristni za rešitev domovine in za pravo vzgojo zapuščenega ruskega ljudstva. Rusija je zadosti velika, da bo v njej prostora tudi za take može.

Za sveto edinost.

Sedanji sveti oče ves gori v ljubezni do krščanskega Vzhoda in svete edinosti. Iz Rima prihajajo pobude za mnogotere prireditve v ta namen.

1. **Proslava 1600 letnice nicejskega cerkvenega zbora.** Lansko leto je minilo 1600 let, odkar se je vršil prvi vesoljni cerkveni zbor v Niceji (325), kjer so vzhodni in zapadni škofje složno obsodili Arijevo krivoverstvo proti Kristusovemu božanstvu; obenem so izpovedali vero v Kristusa, sijajno proslavili cerkveno edinost in priznali papeža Silvestra za središče vesoljne cerkvene edinosti. V Rimu in po vsem katoliškem svetu se je ta spomin slavil z velikimi slovesnostmi. Rimske slovesnosti so se končale dne 15. novembra s slovesno mašo po vzhodnem obredu v cerkvi sv. Petra; pri slovesni maši je sodeloval sam sveti oče, dal blagoslov in pel nekatere grške mašne molitve. Pri sveti maši je obenem maševalo šest vzhodnih škofov in več vzhodnih duhovnikov. Odkar je nastal cerkveni razkol, se v Rimu še nikoli ni vršila tako slovesna vzhodna služba božja. Na oltarju je bila tudi slika sv. Cirila in Metoda. Bili so genljivi prizori.

Dne 19. novembra je sveti oče v posebni avdienci sprejel vzhodne škofe in duhovnike, ki so sodelovali pri tej slovesni maši, in jim rekel, da je globoko hvaležen Bogu za tako srečno

izvršeno slovesnost, ki je živ dokaz cerkvene vesoljnosti in edinosti. Obenem je to dokaz našega prijateljskega sočutja (simpatij) do ločenega krščanskega Vzhoda z iskrenim povabilom, naj nam vzhodni kristjani odgovarjajo z enakimi simpatijami, da se bomo zedinili v eni Kristusovi čredi.

Vzhodni škofje in duhovniki, ki so skupno maševali v cerkvi sv. Petra v Rimu ob proslavi Nicejskega zbora.

Sede: 1. P. Efrem, 2. škof Njaradi (Križevci), 3. škof Kalavasi (Cari-grad), 4. metropolit Suciū (Rumunija), 5. škof Mele (Grk iz južne Italije), 6. škof Horiati (Sirija).

2. V Bruslju se je dne 21. do 25. septembra vršil kongres za vzhodno bogoslovje, podoben kakor je bil v Ljubljani. Predavali so ruski in francoski govorniki. Veliko pozornost sta vzbudila kardinal Mercier in rusinski katoliški metropolit Šeptickij. Posebnost bruseljskega kongresa je bila, da se je v glavnih mestnih cerkvah vsak dan vršila služba božja vzhodnega obreda in da je nad 2500 vernikov pristopilo k svetemu obhajilu po vzhodnem obredu. Mnoge Belgijce in Ruse je do solz ganilo, ko so gledali, kako je po vzhodnem obredu pristopala k obhajilu mladina in starejša inteligenca, vmes voditelji belgijskih katoličanov, častitljivi možje, osiveli v delu za blagor katoliške Belgije.

3. Meseca avgusta 1925 so v belgijski opatiji Mont Cesar priredili liturgični (bogoslužni) tečaj, na katerem sta dva govornika govorila o cerkvenem edinstvu; eden izmed teh, benediktinec P. Beaudouin, je obenem voditelj liturgičnega in vzhodnega gibanja v Belgiji. Isto zvezo med liturgičnim gibanjem za versko prenovitev in med delom za zedinjenje opažamo tudi na Nemškem in Francoskem.

4. V Parizu so sredi decembra 1925 priredili velike obredne slovesnosti (liturgični teden), da bi vzbudili zanimanje za krščanski Vzhod in za vesoljno cerkveno edinost. Vršile so se slovesne službe božje v raznih obredih; predavanja so pojasnjevala vzhodne obrede. Slovesnosti so se zaključile dne 20. decembra s slovesno slovansko mašo vzhodnega obreda; maševal je metropolit Šeptickij.

Letos (1926) bo velik shod za cerkveno edinost združen z evharističnim kongresom v Chicagu. Za zgled so vzeli program ljubljanskega kongresa.

Nemški katoličani iz Nemčije in Avstrije pripravljajo kongres za vesoljno cerkveno edinost na Dunaju.

Po vsem svetu napreduje zanimanje za krščanski Vzhod. Glejmo, da ne bomo preveč zaostali na tem polju in da ne bomo zavrgli velikega poslanstva, ki nam ga je na poseben način odločila božja Previdnost.

Po božje.

Bistvo krščanstva je ljubezen, sprava, pomirjenje. — Razkola med Vzhodom in Zapadom v smislu ločitve in nasprotovanja, vzajemnega sovraštva in mrznje, — takega razkola v krščanstvu ne sme biti, in če je, potem je to velik greh in velika nesreča... Če je Rusija od Bizanca (Carigrada) sprejela pravoslavno krščanstvo, ali je Rusija dolžna obenem z božjo svetinjo prisvojiti si za vedno tudi zgodovinske grehe bizantinskega (grškega) cesarstva, ki je s tem sebe pogubilo? Ako je Bizanc v nasprotju s popolnostjo krščanske vere razvnel veliki svetovni prepir (spor), potem nam njegova usoda ne sme biti za zgled, marveč v pouk.

Sedanja naloga ni v tem, da bi prenašali tuje oblike, marveč v tem, da bi tuje oblike razumeli, spoznali bistvo tujega duha in se nravno (moralno) z njim združili v imenu višje vsesvetovne resnice. Neobhodno potrebna je sprava po bistvu; bistvo sprave pa je Bog, in prava sprava je v tem, da ne po človeško, marveč po božje uredimo razmerje do nasprotnika... Ne samo krščanska vest, marveč tudi človeška modrost govori za spravo. In tu ne zadoščajo miroljubna čuvstva do nasprotnikov, kot do ljudi sploh, ker ti nasprotniki niso ljudje sploh, marveč povsem posebni ljudje z določenim značajem, in za resnično spravo je potrebno globoko razumevanje

ravno tega njihovega posebnega značaja: treba se je obrniti k samemu njihovemu duhovnemu bistvu in razmerje do njih urediti po božje. Potrebna je duhovna sprava na čisto verski podlagi...

Videč, da je rimska cerkev že v najstarejših časih stala kot trdna skala, ob kateri so se razbijali vsi temni valovi protikrščanskega gibanja (krivoverstev in mohamedanstva); ko gledamo, da tudi v naših časih edino Rim ostane nedotaknjen in neomajan sredi valov protikrščanske omike in se edino iz njega razlega mogočna, dasi tudi trda beseda obsodbe brezbožnemu svetu, tega ne moremo pripisovati samo neki nepojmljivi trdovratnosti, marveč priznajmo tukaj tudi skrivnostno božjo moč...

Ako smo tako pozorni na vse človeške slabosti naših nasprotnikov, na vse malenkostno in blatno, ako mi tako jasno in razločno vidimo ves ta prah zemlje, a nam je neopaženo, temno in neverjetno vse, kar je v nasprotnikih božjega in svetega, potem pomeni to samo toliko, da je v nas samih malo Boga. Dajmo Bogu več prostora v sebi in videli Ga bomo jasneje v sobratu (nasprotniku).

In zares, ako nam je božja beseda resničnejša kakor vse človeško ugibanje in kraljestvo božje dražje kakor vse zemske koristi, potem nam je odprta pot sprave z našimi zgodovinskimi nasprotniki. In ne bomo govorili: ali bodo naši nasprotniki sami pripravljeni za mir, kakšno stališče bodo zavzeli in kaj nam je odgovoriti? Tuja vest nam je neznan in tuje zadeve niso v naši oblasti. Ni v naši oblasti, da bi oni bili v dobrem razmerju do nas, pač pa je v naši oblasti to, da se izkažemo vredne takega razmerja. Ni nam treba misliti o tem, kaj nam poreko drugi, pač pa o tem, kaj mi povemo svetu.

Naša najvišja naloga in dolžnost je, da svetu povemo besedo sprave med Vzhodom in Zapadom v zvezi večne resnice in človeške svobode. Za ta namen je potrebno krščansko prerobenje ne samo osamljene posamezne osebe, marveč krščansko prerobenje človeške družbe in naroda. V tem je krščanska resnica, in resnica bo premagala svet.

Tako je pisal veliki ruski modroslovec Vladimir Solovjev leta 1883., ko je bil še pristaš pravoslavne cerkve in je svoje pravoslavne rojake opominjal k verski spravi s katoliško cerkvijo. Koliko bolj veljajo te besede za katoličane, posebno za katoliške Slovane. Katoliški Slovani so dolžni delati za versko spravo ločenega slovanskega Vzhoda in katoliškega Zapada. Prav tako veljajo te besede za spravo med narodi in stanovi. Uravnajmo torej svoja čuvstva, misli in dejanja po božje. S tem bomo prerodili sebe, pospeševali verski napredek v domovini, koristili domovini, človeštvu in cerkvi.

Novice z Vzhoda.

V predlanskem »Kraljestvu božjem« smo podali pregled katoliške cerkve vzhodnega obreda, v lanskem pa pregled katoličanov v Rusiji. Od tega časa se razmere niso veliko premenile.

V oktobru lanskega leta se je v Rusiji mudil p. Mihael d'Herbigny, predsednik papeškega vzhodnega zavoda v Rimu. Opazil je, da versko življenje med ruskim ljudstvom napreduje in da se

ljudstvo v pobožnosti očiščuje in približuje nekaterim katoliškim pobožnostim (pogosto obhajilo). A cerkev je še vedno preganjana; vlada širi brezbožnost. Katoliških duhovnikov je prav malo ostalo v Rusiji. V Moskvi je našel samo enega katoliškega duhovnika vzhodnega obreda, nečaka velikega pisatelja Vladimira Solovjeva. Pred veliko nočjo je p. d'Herbigny zopet odpotoval v Rusijo, da bi uredil nekatere verske stvari.

Ob koncu aprila 1926 je bil v Moskvi shod tistih boljševiških voditeljev, ki vodijo boj proti veri. Večina je prišla do prepričanja, da boj ni dosegel zaželenih uspehov, posebno na deželi že mnogi boljševiki obupujejo, ker protiverski boj preveč draži in odbija ljudstvo. V nekaterih krajih so res izpodkopali ugled pravoslavne cerkve, zato se pa tem bolj širijo verske sekte. V Moskvi so se boljševiki že začeli dogovarjati s pravoslavno cerkvijo (s pristaši pokojnega patriarha Tihona), da bi se z njo spravili, ako bi bila nekoliko prijaznejša do vlade.

Dobili smo veselo novico, da je eksarh (poglarar) ruskih vzhodnih katoličanov, Leonid Fjodorov, rešen iz ječe, a prepovedano mu je bivanje v glavnih ruskih mestih. V ječi je tri leta trpel za sveto vero. Njegovo zdravje je zrahljano, a upati smemo, da bo mogel zopet nadaljevati svoje goreče apostolsko delovanje. Morebiti bodo tudi nekateri drugi katoliški duhovniki rešeni iz ječe.

Na otoku Solovki, daleč gori na mrzlem severu, je v znamenitem Soloveckem samostanu zaprtih okoli 500 ruskih duhovnikov. Strašno je njih trpljenje. Delati morajo najtežja in najbolj umazana dela. Boljševiški pazniki jih tepejo in zasmehujejo. Nobenega praznika ne smejo posvečevati; maševati ne smejo nikoli. Če se kdo pri delu prekriža, ga bijejo po rokah in po obrazu. Med temi jetniki je tudi metropolit Ilarion Troickij, prijatelj pokojnega patriarha Tihona. Strašno!

V sedanji Poljski državi je več milijonov Rusinov in Rusov, ki so bili nekaj zedinjeni s katoliško cerkvijo, a je ruska vlada v preteklem stoletju med njimi s silo zatrla katoliško vero. Zadnja leta se je več tisoč teh Rusov in Rusinov zedinilo s katoliško cerkvijo; kar cele župnije z duhovniki vred. V raznih krajih so pravoslavni z veseljem pozdravljali katoliške duhovnike; še so se spominjali, da so bili njihovi očetje in predniki katoličani. Poljska vlada je temu gibanju veliko škodovala, ker je neomikano podrla več pravoslavnih cerkva, posebno veliko rusko cerkev v Varšavi.

Veliko pozornost je zbudilo, ko se je lansko leto s katoliško cerkvijo zedinil ruski opat (arhimandrit) Filip Morozov, ravnatelj pravoslavnega semenišča v Vilni. V trdnem prepričanju, da je razkol greh proti duhu krščanstva, je iskal zveze z anglikanci, a nazadnje je spoznal, da je mogoča edinost samo s katoliško cerkvijo, ki je na skali sv. Petra edina zmožna ohraniti pravo vero proti nevarnostim in zmešnjavam našega časa; po zgledu Vladimira Solovjeva hoče ostati zvest sin ruskega naroda. Tako je pisal pravoslavnemu škofu v Vilni.

Med Rumuni in Bolgari se zbuja veliko zanimanje za zedinjenje s katoliško cerkvijo. Med srbskim ljudstvom zbuja družba »bogomoljcev« novo versko življenje. Srbski duhovski časopis »Vesnik« lepo piše o zedinjenju s katoličani, kakor smo omenili v poglavju »Čim bliže Kristusu, tem bliže cerkveni edinosti«.

Letno poročilo.

Glavni dogodek preteklega leta je bil shod za vzhodno bogoslovje v Ljubljani od 12. do 16. julija 1925. Pri tej priložnosti so bile velike ljudske pobožnosti, dve predavanji s slikami in ena slavnostna akademija. Bilo je res praznično razpoloženje. Ljudstvo se je navdušilo za našo vodilno misel. Katoliški Slovenci so se proslavili pred vsem svetom.

Dne 15. novembra smo v veliki dvorani hotela »Union« sijajno proslavili jubilej Nicejskega cerkvenega zbora. Govorila sta dr. F. Grivec in dr. A. Snoj (skioptične slike). Sodeloval je pevski zbor »Ljubljana«.

Zunaj Ljubljane smo priredili predavanja s skioptičnimi slikami v naslednjih krajih: Maribor, Kamnik, Radovljica, Zg. Logatec, Dol. Logatec, Škofja Loka (štirikrat), Brdo, Nevlje, Dob (dvakrat), Sela, Predoslje, Brezovica (dvakrat), Borovnica.

»Bosenski odbor« se je kot posebni odsek pridružil Apostolstvu in vedno živahno deluje.

Za bedne ruske begunce deluje dobrodelni odsek Apostolstva. Bedni begunci hvaležno priznavajo krščansko ljubezen katoliških Slovencev.

Dne 11. marca 1926 je sveti oče podelil Apostolstvu izredno **velike milosti**, ki so našete na ovitku; **duhovniki**, ki pospešujejo Apostolstvo, so prejeli take pravice, kakor jih ima »Unio cleri«. **S tem je potrjena velika važnost Apostolstva** in velika zaslužnost dela za vesoljno cerkveno edinost.

Gg. duhovnike, člane in članice Mar. družb in vse požrtvovalne vernike prosimo, naj nas podpirajo, da se bo Apostolstvo vpeljalo v vseh župnijah, da se bo v vsaki vasi in v vsaki hiši molilo in zbiralo za namene Apostolstva sv. Cirila in Metoda.

Od junija 1925 do začetka maja 1926 smo prejeli prispevke iz naslednjih župnij in krajev:

Ljubljana: Stolna župnija 860 Din; župnija Trnovo 290; župnija Mar. Oznanjenja 132-50; cerkev Srca Jezusovega 290; gg. bogo-lovci 110; Kongregacija učiteljic pri Sv. Jožefu 140; Kongregacija gospodičen pri Sv. Jožefu 146; moška Marijina družba v Križankah 318; dekliška Marijina družba v Križankah 500; dekliška Marijina družba pri Sv. Jakobu 1313-25; III. vnania Marijina kongregacija pri uršulinah 474; dekliška Marijina družba v Lichtenturnu 347; »Bogoljubove« zbirke 74. — Adlešiči 68; Ajdovec 21-25; Ambrus 910; Begunie pri Cerknici 415; Bled 181; Bloke 25; Boh. Bela 30; Borovnica 350 (o priliki skioptičnega predavanja); Brdo 600; Breznica 353; Brezovica 611-25; Brusnice 12; Bukovšica 41; Cerklje pri Kranju 1170; Črni vrh nad Polhovim gradcem 193; Črnomelj 15; Črnuče 105-50; Dobropolje 93-50; Dobrnič 440; Dol pri Ljubljani 138; Dolenja vas

pri Ribnici 30; Dol. Logatec 120 (o priliki skioptičnega predavanja); Domžale 972; Dovje 400; Draga 20; Dragatuš 25; Drazgoše 50; Fara pri Kočevju 242-75; Goriče 20; Gor. Logatec 30; Grahovo pri Cerknici 80; Hinje 300; Homec 414-50; Horjul 614; Hotedršica 430-50; Hrastje 91-50; Ig 53; Ihan 140; Javor pod Ljubljano 77-50; Javorje nad Skofjo Loko 250; Kamnik 1473 (od tega hranilnica 1000 Din; za skioptično predavanje 100 Din); Komenda 750; Kopanj 175; Kostanjevica 20; Kranjska gora 155-25; Križe pri Trziču 1234-50; Krka 20; Kropa 60; Leskovec 70; Leše 28-75; Ljubno na Gorenjskem 56; Lom pri Trziču 42; Lučine 37; Mala Nedelja pri Ljutomeru 60; Mekinje 200; Mirna 142; Mirna peč 209; Moravče 575; Nevlje 236; Nova Oselica 62; Novo mesto 140; Podbrezje 45; Polica 500; Prečna 598-50; Predoslje 1022; Radovica 105; Radovljica 328; Reteče 220; Ribno 200; Rova 35; Rovte 30; Sava ob juž. žel. 100; Sela pri Kamniku 150; Sela pri Zagradcu 73-25; Selca 202-50; Semič 770 (dekl. Mar. družba); Smlednik 470; Sodražica 30; Sorica nad Železniki 30; Sostro 140; Stara Loka 285; Stari trg pri Ložu 110; Stična 330; Stopiče 100; Stranje 25; Stražišče 141-25; Struge 20; Sv. Katarina 102; Sv. Trojica nad Cerknico 20; Sv. Trojica v Trzišču 62; Sv. Križ pri Kostanjevici 62; Sv. Križ pri Litiji 150; Sv. Križ pri Rogaski Slatini 100; Senčur pri Kranju 20; Svibno 150; Šempeter pri Novem mestu 100; Št. Jakob ob Savi 194-50; Št. Jernej 80; Št. Jurij pod Kumom 30; Št. Jurje pri Grosupljem 20; Št. Lenart nad Škotjo Loko 101; Št. Lovrenc 65; Št. Vid nad Ljubljano 290; Zavod sv. Stanislava 700; Št. Vid pri Stični 410; Škocijan pri Mokronogu 30; Škofja Loka, po župn. uradu 23, misijonski odsek dekl. Marijine družbe 3404, gojenke uršulinskega samostana 500; prosv. društvo za skioptično predavanje 100; Šmarjeta 46; Šmartin v Sp. Tuhinju 220-50; Šmartno pod Šmarno goro 563-50; Šmartno pri Litiji 1320; Šmartno pri Velenju 70; Štanga pri Litiji 310-50; Trebelno 119-50; Trebnje 75; Trstenik 400; Trzin 31; Trzič 500; Tunice 360; Vače 30; Velesovo 200; Vel. Lašče 50; Vič 320; Vinica 40; Vranja peč 85; Vrhnika 256; Zagorje ob Savi 40; Zagradec na Dol. 225-50; Zaplana 20; Zg. Tuhinj 207; Žabnica pri Skofji Loki 221-25; Železniki 82; Želmlje 20. — Knežak 33 Din; Podmelec 395 Din; Trst 426 lir; Ukve 573-80 Din. — **Skupno 40.467-05 Din in 426 lir.**

Izredni darovi se je nabralo 11.805-55 Din, 130 franc. frankov in 5 lir.

Bratovščina sv. Cirila in Metoda v lavantinski škofiji je zbrala in izročila Apostolstvu 10.000 Din. Izkupilec za tiskovine Apostolstva je znašal 2465 Din, obresti 2555-25 Din.

S preostankom iz prejšnjega leta (9455-11 Din in 245-50 lir) in s prispevkom lavantinske Bratovščine sv. Cirila in Metoda znaša ves dohodek letošnjega poslovnega leta 76.747 Din 71 p, 676-50 lir in 130 franc. frankov.

Prispevke udov in darove smo razdelili v te-le namene: za vzgojo ruskih duhovnikov, za našo katoliško diasporo, za siromašne Ruse, za usmiljenke v Sofiji, Plovdivu in Odrinu, za evharistinke v Sofiji, za katoliško cerkev v Belgradu, za vzhodno knjižnico, za cirilmetodijsko ligo v Praži, za asumpcioniste v Carigradu, za Vzhodni zavod v Rimu i. dr.

Skupno se je izdalo 73.765-50 Din in 676-50 lir. V blagajni je ostalo še 2982-46 Din in 130 frankov.

Podrobnejši račun je vsakemu članu na vpogled pri blagajniku Apostolstva.

Zahvala svetega očeta Pija XI. Predavanja ljubljanskega vzhodnega kongresa so izšla v »Bogoslovnem Vestniku« in v posebni knjigi; po posredovanju ljubljanskega škofa smo to knjigo poslali svetemu očetu. Papežev državni tajnik je škofu sporočil sledečo zahvalo svetega očeta: »Knjigo o odličnem kongresu za vzhodno bogoslovje je sveti oče blagohotno sprejel in prečital. Iz te knjige se je sveti oče prepričal, da ste dosegli to, kar je želel v pismu, poslanem na kongres (glej odzg. str. 2). Zato Tebi, vsem škofom in odličnim možem, ki so se kongresa udeležili, iz srca čestita in se najtopleje zahvaljuje. V znak svoje očetovske blagohotnosti in v zagotovilo nebeških darov najljubezniveje podeljuje apostolski blagoslov.« — Sveti oče tako ceni delovanje za cerkveno edinost, da se zahvaljuje vsem katoličanom, ki to delovanje pospešujejo; podobno se je zahvaljeval že v nagovoru 24. marca 1924. Naj bi opomini svetega očeta vse verne katoličane navdušili za delo v duhu Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Očividno je, kako je to delo koristno za domovino in za poglobitev verskega življenja.

1100 letnica sv. Cirila. Ob koncu leta 1926. ali v začetku 1927. bo 1100 letnica rojstva slovanskega apostola sv. Cirila. Rojen je bil ob koncu leta 826. ali v začetku l. 827.; umrl je 14. februarja 869, star 42 let. To obletnico rojstva našega apostola moramo slovesno obhajati. O tem bomo še sporočili po časopisih. Priporočamo igro »Smrt sv. Cirila blagovestnika« iz knjige »Proslava sv. Cirila in Metoda«.

Zahvala. Od Rusov in drugih, katerim smo poslali podporo, smo prejeli mnogo zahval vsem, ki s prispevki in molitvami podpirajo delovanje Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Nič ne skrivamo, da hočemo s svojimi podporami pospeševati cerkveno zedinjenje po načelih svetega očeta Pija XI. in kardinala Merciera, ki je pisal ruskemu narodnemu odboru v Parizu: »Res je, mi bi radi pospeševali cerkveno zedinjenje, ki je vedno drago vsem vernim kristjanom, a pri tem hočemo brezpogojno spoštovati vest svojega bližnjega.« — Kakor smo videli, so bili vsi Rusi brez razlike globoko hvaležni kardinalu Mercieru. Knez Trubeckoj se je katoličanom v časopisu »Put« (Pariz 1925, št. 1) očitno zahvalil za pomoč, izkazano Rusom: »Globoko se moramo klanjati pred toliko močjo idealizma in usmiljenja, ki dela taka čuda v katoliški cerkvi, poslušajoči glas vrhovnega pastirja. Srečen sem, da morem svoj članek končati z izrazi globokega priznanja katoliški cerkvi.«

Dijaštvo se je vedno zanimalo za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda; dijaki vedo, da jim je to zanimanje potrebno za njih versko izobrazbo in vzgojo. Zadnja leta se je očitno pokazalo, da misel Apostolstva spada med vodilne misli vsega katoliškega gibanja. Zato bi bila neizmerna škoda in velika napaka, ako bi se v dijaških Marijinih kongregacijah Apostolstvo sv. Cirila in Metoda zanemarjalo

in zapostavljalo. Vse duhovne voditelje dijaštva in izobražencev prosimo, naj pospešujejo idejo Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Ako bi se to zanemarjalo, potem bi ravno oni izobraženci in dijaki, ki so v najtesnejši zvezi z duhovnim vodstvom, zaostajali v razumevanju sedanjih verskih potreb in ne bi bili deležni oživljajočega duha, ki se zbuja po vsem katoliškem svetu; izneverili bi se velikim organizatorjem in prijateljem našega ljudstva in mladine, Slomšku, Mahničju in Kreku. Gl. članek »Čim bliže Kristusu, tem bliže cerkveni edinosti«.

Maša za sveto edinost. Kristusova molitev pri zadnji večerji, pri prvi sveti maši: »Da bi bili vsi eno«, se je apostolom in prvim kristjanom tako globoko vtisnila v srce, da niti na Vzhodu, niti na Zapadu ni nobene maše, v kateri se ne bi molilo v ta namen. Pri vsaki latinski maši se pred povzdigovanjem moli, naj Bog sveti katoliški cerkvi da mir, jo ohrani, zedini in vlada po vsem svetu; pred obhajilom pa, naj Gospod Jezus Kristus svojo cerkev utrdi v miru in edinosti. A v ta namen je v veliki latinski mašni knjigi še posebna maša proti cerkvenemu razkolu (Ad tollendum schisma). Velehradski kongres je priporočil, naj se ta maša daruje ob raznih priložnostih, pri duhovnih vajah i. dr., posebno v zavodih in samostanih, ljudstvu pa naj se razloži pomen mašnih molitev. Francoski katoličani večkrat obhajajo in širijo to mašo za spravo med katoliškimi narodi in za zedinjenje ločenih kristjanov. Kaj pa pri nas?

Vsebina.

	Stran
Shod za proučevanje vzhodnega bogoslovja	1
A. M. Slomšek in vesoljna edinost	7
Prisega in žrtev	10
Čim bliže Kristusu, tem bliže cerkveni edinosti	
I. Katoličani	11
II. Pravoslavni	14
Kardinal Mercier in cerkveno edinstvo	16
Vladimir Solovjev	20
Znamenje (pesem)	20
Nevaren človek	21
Za sveto edinost	23
Po božje	25
Novice z Vzhoda	26
Letno poročilo	28
Zahvala sv. očeta	30
1100-letnica sv. Cirila	30
Zahvala	30
Dijaštvo	30
Maša za sveto edinost	31
Slike:	
Škofje na vzhodnem kongresu v Ljubljani	3
Predsedstvo in predavatelji vzhodnega kongresa	5
Mednarodna skupina na vzhodnem kongresu	17
Vzhodni škofje in duhovniki v cerkvi sv. Petra v Rimu	24
